

“Kadına yönelik şiddet ve intiharlar” Paneli Sonuç Raporu

Tarih: 18 Kasım, Cuma

Saat: 13.30 -16.30

Yer: Üniversite Konferans Salonu / Mardin

Acıs konuşmaları

Duygu SUCUKA

- Güneydoğum Derneği Bşk.

Prof. Dr. Serdar Bedi OMAV

- Mardin Artuklu Ün. Rektörü

Beşir AYANOĞLU

- Mardin Belediye Başkanı

Gönül Bekin ŞAHKULUBEY

- Mardin Milletvekili

Turhan AYVAZ

- Mardin Valisi

Doç. Dr. Aşkın ASAN

- Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı

Oturum Başkanı: Nihat ERI

- 22. Dönem Mardin Milletvekili

Konusmaclar

İntihara götüren sebepler ve alınacak önlemler

Prof. Dr. Aytekin SIR - Dicle Ün. Psikiyatri Böl. Bşk. ve Rektör Yrd.

Şiddetle mücadele

Yrd. Doç. Dr. Zülküf KARA - Mardin Ün. Sos. Böl. Bşk.

Aile içi şiddet

Araşt. Gör. Halime ÜNALDI - Batman Ün

Korku Kültürü ve Şiddet

Öğr. Gör. Fatime YALINKILIÇ - Siirt Ün.

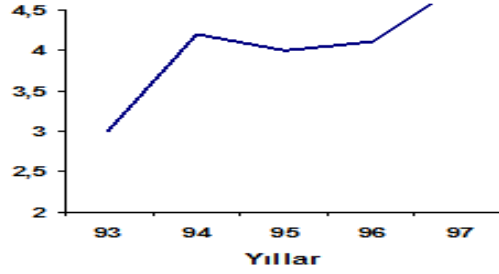
Çevre baskısı

Suzan YILDIRIM – Aktivist

*****

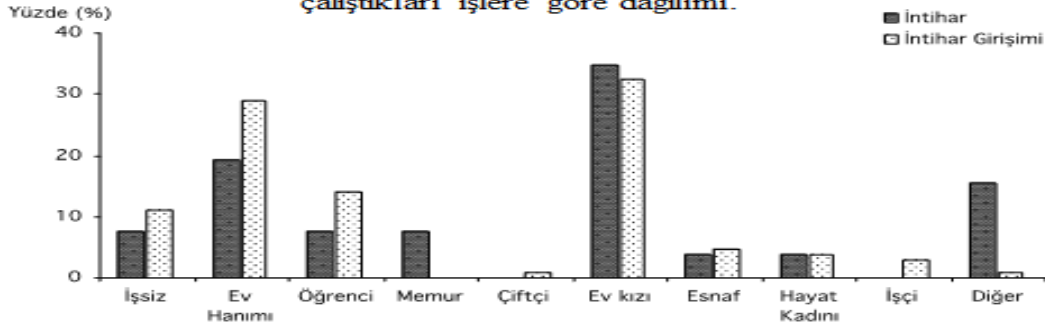
İntiharlar:

İntihar hızlarının yıllara göre dağılımı.

İl	Kadın	Erkek	İl	Kadın	Erkek
Ağrı	11	8	Ankara	48	99
Batman	14	5	Balıkesir	10	28
Bingöl	3	0	Bolu	10	16
Bitlis	8	0	Bursa	16	37
Diyarbakır	20	8	Denizli	6	15
İğdır	3	0	Eskişehir	19	27
Kars	7	3	Kayseri	6	11
Sivas	20	14	Tekirdağ	7	22
Şanlıurfa	16	9	Uşak	1	7
Şırnak	5	3			
Van	17	15			

Özkayım ve özkayım girişiminde bulunanların çalıştıkları işlere göre dağılımı.

İntiharlarda 15-24 yaş arası kadında kümelenme, 24-35 yaş arasında erkekte kümelenme gözükmemektedir.

Doğu ve Güneydoğu'da kadınlar erkeklerden iki kat oranında daha fazla intihar etmekte, batıda ise bunun tam tersi görülmektedir. Yani batıda herhangi bir ilde intihar eden erkek oranı intihar eden kadın oranının iki katıdır.

Ev kızı, ev kadını gruplarında intihar olayları fazladır. Bir genç kızın ya da kadının intiharı söz konusu olduğu zaman, aile bunu normalmiş gibi göstermeye çalışıyor. Üzerinde durmuyor, kapatmak istiyor.

İntihar şekilleri arasında asarak intihar etme önde gelmektedir. Güneydoğu'da ise silah kullanarak intihar yüksek orandadır.

Niçin kadınlarda 15-24 yaş gruplarında intiharlar fazladır ve giderek artmıştır?

Köyde yaşarken şehre geldiği zaman akranlarının yaşam tarzına, giyim kuşamına özenen genç kızın ailesi yaşamına, giyimine, kuşamına karışmaya, baskı yapmaya başlıyor. Aile namusumuzu kirletti diye düşünüyor. Arkasından cezalandırmalar, namus adına öldürmeler meydana geliyor. Öldürmelere intihar süsü veriliyor. Yani intiharların bir kısmı cinayettir. Mesela ağaçta asılı bir genç kız buluyorsunuz. Bu genç kız intihar mı etmiş yoksa asılıp intihar süsü mü verilmiş bilemiyorsunuz.

Namus adına işlenen cinayet ya da töre cinayetinde, aile meclisi toplanıyor, bir karar alınıyor ve daha serinkanlı cinayet işleniyor.

Diyarbakır'a yoğun göçün yaşandığı yıllarda intihar olayları artmıştır.

Şiddet suya atılmış taş gibidir. Bunu kime uygularsanız uygulayın bu şiddet yayılacaktır. Yapılan araştırmalarda, şiddet uygulayanların %63'ünün daha önceden şiddet gördüğü kanıtlanmıştır.

****

Siddetle mücadele:

Mardin'de namus cinayetlerinin sosyolojik olarak nedenleri:

- Aile içinde kadının koşulsuz itaate karşı durması
- a) Aile içi cinsel istismara karşı çıkmak ya da dile getirmek.
- b) İstenilen kişi ile evlendirme.
- c) Kuma istememek, boşanma istemek.
  - İftiraya Uğramak
  - Asılsız hikayeler, dedikodu, süslenmek, farklı giyinmek.
  - Sevdiğine Kaçma veya buluşma
  - Şiddet ve baskı sonucu evden kaçma
  - Kırsal kesimde otorite olan ve imam denilen kişilerin fetvası
  - Eğitim durumu
  - Okur yazar olmayanların kolay cinayet işliyor olabilmesi
  - Bekaret kaybı
  - Töreye dayandırılarak cinayetin meşrulaştırılmasının, toplum içinde onay görmesinin, desteklenmesinin ve mağdur ve mağdurun ailesi tarafından kabullenilmesi,
  - Töre cinayetlerinin dine dayandırılarak meşrulaştırılması,
  - Töre cinayetlerinde mağdur olan genelde kadın olmakla beraber evladını savunamayan veya öldürmek zorunda kalan anne babalar ve çocuk yaşta cinayete zorlanan erkek kardeşlerin yeterli bilinçte olmaması,
  - Töre vakalarının aile içinde çözümlenmesi ve adli mercilere intikalinin sağlanamaması, hukuk kuralları ve yaptırımlarının kabullenilmemesi,
  - İçte kapalı feodal aile sistemlerinde yaşayan insanlara dış dünya ile ilişki kurabilecek iletişim yollarının olmaması veya varsa bile kapalı olması,

Mücadele

1. Temel-birincil önleme (gerçekleşmeden şiddetin önlenmesi)
  2. İkincil önleme (şiddet gerçekleştikten sonra etkilerinin ve tekrarının önlenmesi için müdahale etme)
  3. Üçüncül önleme (şiddete maruz kalanların uzun süreli desteklenmeleri ve bakılmaları)
- Birincil önleme çalışmaları çok önemlidir. Kadına yönelik şiddete karşı tutum değişikliğini toplumdaki kalıp yargılara meydan okumayı kadına yönelik şiddetin kabulünün sonlandırılmasını sağlamaya çalışan topluluklara destek olmayı ayrıca kadınların ekonomik ve politik olarak güçlendirilmesini de gerektirir.

İlkeler

1. Şiddetin önlenmesini tüm programlarda ve politikalarda öncelikli hale getirmek
2. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini önleme stratejileri geliştirmek
3. Stratejilerin yerinde ve zamanında gerçekleştirilmesi gerekmektedir

4. Önleme çalışmalarının geliştirilmesinde şiddete maruz kalan ve şiddeti gerçekleştirenlerin katılımını sağlamak
5. Hükümet, STK ve iş ve işveren kuruluşları yerel liderlerle birlikte çalışmak
6. Erkeklerin aktif şekilde şiddeti önleme programlarına katılımını sağlamak
7. Kadına yönelik alternatif fiziksel ortamları arttırmak

Stratejiler

Stratejiler genel olarak insani ekonomik ve eylemseldir

İlk olarak; Onur, şeref, utanç gibi toplumsal kalıpların kadın bedeni üzerinden yürütülmesini ortadan kaldırmak için gerekli felsefi altyapının topluma anlatılması gerekmektedir. Bu amaçla kadının şiddetin nesnesi haline getirebilecek toplumsal kalıp yargıları yerinden etmek. Dinsel inanışlardan geleneksel töre ya da örf mekanizmalarına kadar duyarlılıkları kadın bedeni üzerinden inşa edilmesini engellemek gerekmektedir.

****

Aile İçi Şiddet:

Şiddet günümüzde hızla artan önemli bir toplum sağlığı sorunudur. Şiddet değişik adlandırılmalar altında incelenmektedir. Aile içi şiddet de bu başlıklardan bir tanesidir. Türkiye'de aile içi şiddet kadının güçlenmesi ve haklarını bilmesiyle daha görünür olmuştur. Görünür olan şiddetin kamu vicdanında ciddi sesler çıkarmasıyla üzerine eğilinen bir konu olmuştur. Aile içi şiddet eşlerden birinin diğer eşe veya aile üyelerinden herhangi birine fiziksel şiddet göstermesi veya yaşamını, fiziki ve psikolojik bütünlüğünü veya bağımsızlığını tehlikeye düşüren, kişiliğine veya kişilik gelişimine ciddi boyutlarda zarar veren eylemlerdir. Kadına yönelik Aile içi şiddet deyince sadece kaba kuvvete dayanan fiziksel şiddet akla gelmemelidir. Aile içi şiddeti beş başlıkta toplayabiliriz. Fiziksel şiddet, Sözel şiddet, Toplumsal yaşamı Kısıtlayıcı Şiddet, Cinsel Şiddet, Ekonomik veya Finansal Şiddet. Yapılan araştırmalarda aile içi şiddetin genelde erkek tarafından kadına uygulandığı tespit edilmiştir. Aile içi şiddete neden olan faktörlere baktığımızda; şiddet uygulayanın özgeçmişinde şiddete rastlanmakta olup, bunu içselleştiren erkeğin eşine şiddet uyguladığı belirlenmiştir. Diğer faktörleri sayacak olursak; iletişim yetersizliği, erkeğin kadından daha az gelire sahip olması ya da işsizlik, alkol veya madde bağımlılığı, medyada şiddet gösteren erkeğin karizmatik olarak lanse edilmesi, toplumsal kültürün erkek egemen evlilikleri teşvik etmesi, toplumda aile içi şiddetin mahrem bir konu olduğu inancının pekiştirilmesi, kültürel kodlar atasözleri (Kol kırılır yen içinde kalır, kızını dövmezen dizini döver...).

Kadına yönelik aile içi şiddeti önlemek için normal vatandaş olarak ve profesyonel olarak yapılabilecek birçok şey vardır. Şiddete duyarlı olmak, şiddet görene yardımcı olmak, şiddete uğrayanlara yardım eden sığınma evlerine destek vermek gibi tedbirler her bireyin yapabileceği temel şeylerdir. Profesyonel anlamda yapılacak önlemler ise devletin yapabileceği politikaları kapsamaktadır. Devletin genel bir kadın politikasının olması, STK'ların desteklenmesi, kadınlara yardım eden kurumların ve sığınma evlerinin sayısının artırılması, kadınların okutulması ve istihdamlarına yönelik kampanyaların desteklenmesi, şiddet konusunda devletin kurumlar arasında işbirliğine gitmesi (Milli Eğitim ve Diyanet İşleri), medyadaki şiddet unsurlarının kaldırılması profesyonel anlamda alınacak önlemlerdir.

Kadın cinayetleri ve medya konusunda ise şunları söylemek mümkündür:

Kadın cinayetleri, şiddete maruz kalan ile şiddeti uygulayan arasında kalan bir sorun değil toplumsal bir sorundur. Ancak bu sorun medya tarafından- gerek yazılı gerek görsel medyada – sunulurken cinayetlerin nedenleri araştırılıp toplumsal bilinçlilikle erkek egemen söylemden kurtularak yapılmalıdır. Medya; şiddeti, zorbalığı, acımasızlığı, cinayeti özendirmeden aydınlatan, bilinç artıran, insani duyarlılık geliştiren bir pozisyonda olursa toplumsal işlevini yerine getirir ve iletişimin, diyalogun sağlanmasına vesile olur; toplumun yaşam standardını yükseltmede rol oynar.

****

Korku kültürü ve şiddet

Güncel basında hemen her gün görmeye alıştığımız aile dramları, kapkaç vurgunları, töre cinayetleri, kadın ve çocuklara yönelik şiddet ve hasılı benzer felaket haberleri neredeyse sıradan hadiseler haline gelmiştir. Hiç şüphesiz bu olayların nedenleri sorgulanırken bunları tek bir sebebe bağlamak doğru değildir. Sorunun hem dinî ve kültürel, hem sosyal ve psikolojik, hem de küresel boyutlarının bulunduğunu söylemek daha gerçekçi bir yaklaşım olsa gerek. Ancak şunu hemen ifade etmek gerekir ki, esasen sorun(ların)un temelinde bireysel olarak insandan başlamak üzere beşerî ve toplumsal bilinç zafiyetinin yattığı açık bir gerçektir. Gerek maddî, gerekse manevî yönüyle iyi eğitilmemiş birey ve toplumlarda böylesi şuursuz davranışlar ve suç görüntüleri geçmişten günümüze hep olmuş ve olmaya da devam edecektir.

Korku kültürü, korkma eyleminin kültür haline dönüşmesidir. Türk toplumunda sıkça gözlemlenen bu durumda herkes birinden ya da bir şeylerden korkar. Ataerkil bir toplumda yaşadığımız için korkular da daha çok erkeklere yönelik olmaktadır. Bu korkuyu besleyen bir takım kültürel öğeler de vardır. Bunların başında elbette ki ataerkil toplum yapısı, eğitim eksikliği ve medyayı sayabiliriz. Özellikle medyada yer alan diziler korku kültürünü besleyen bir yapı taşımaktadır. Yayınlanan diziler, ele alınan konular ve kadının bu medya araçlarında konumu düşündürücüdür. Çocuklar için yayınlanan çizgi filmler, çocuğa şiddeti normal bir şeymiş gibi lanse etmektedir. Örneğin Tom ve Jerry çizgi filminde kedi fareyi ortadan ikiye ayırır ancak fareye bir şey olmaz. Çocuk gerçekten de bir şey olmadığına inanır ve aynı şeyleri kendisi de yapmak isteyebilir.

Gerçek ya da kurgusal şiddetin izleyiciye bir tüketim materyali olarak sunumunun, insanlarda saldırgan davranma, saldırganlığı kanıksama, etkilerine ve sonuçlarına duyarsızlaşmaya neden olur. Araştırma sonuçlarına göre özellikle pornografik-erotik materyaller kadınlara yönelik saldırgan tutumları arttırmaktadır. Vahşet öylesine dört yanımızı sardı ki, ona alışmanın ötesinde artık vahşetin gerisinde kalan şiddet ve küçük şiddet uygulamalarını sıradan algılıyoruz. Onları fazlasıyla mazur görüp, hayatın normal ve olması gereken ritüellerinden birisi gibi görüyoruz.

Yargıtay'ın N.Ç kararı korku kültürünü besleyen bir karardır.

Siirt'te ve birçok yerde yaşanan cinsel şiddet vakalarının sistematik olması, yapanların toplumda önemli mevkilerde olması korku kültürünü besleyen hadiselerdir. Besili bir korku içinde yaşamaya devam ediyoruz...

****

Özelde Batman'da, genelde bölgede kadın intiharları vakalarına çok şahit olduğunu belirten aktivist Suzan Yıldırım, ulusal basında çokça yer alan Batman'daki kadın intiharlarının diğer illere göre çok abartılmış durumda olduğunu söylerken "Basına yansıyan tüm intiharların farkındayız, biliyoruz ancak diğer bölgelerden çok değil bu rakamlar" diyor ve devam ediyor:

-Aslında anlatmam gereken o kadar çok örnek var ki şahit olduğum ama... " ŞİDDETEN UZAK BİR YAŞAM, TEMEL İNSAN HAKKIDIR...." diyerek, "bu temel hakkın tüm kadınlar için her yerde ve zamanda kadın haklarını bir gerçekliğe dönüştürmek; kadın haklarını koruyan kanunlar ve politikaların uygulamaya geçirilmesini sağlamak" olmalıdır amacımız.

(Suzan Hanımın okuduğu ve salondaki herkesi ağlatan şiir):

BÜGÜN BANA BİR ÇİÇEK GELDİ

Bugün bana bir çiçek geldi.
Doğum günüm ya da herhangi bir özel gün değildi.
Dün gece ilk kavgamızı ettik ve bana beni,
Çok inciten kaba sözler söyledi.

Biliyorum, üzgün ve söylediği şeyleri kastetmedi;
Çünkü bana bugün çiçek yolladı.

Bugün bana çiçek geldi.
Yıldönümümüz ya da başka bir özel gün değildi.
Dün gece beni duvara doğru itip, hırpaladı. Kabus gibiydi.
Gerçek olduğuna inanamadım.
Bu sabah solgun ve her yerim morarmış olarak uyandım.
Çok iyi biliyorum, üzgün olmalı;
Çünkü bana bugün çiçek yolladı.

Bugün bana çiçek geldi.
Anneler günü ya da başka özel bir gün değildi.
Dün gece beni yine dövdü ve bu seferki öncekilerden de kötüydü.
Eğer onu terk edersem, ne yaparım?
Çocuklarıma nasıl bakabilirim? Peki ya para?
Ondan korkuyorum ve terk etmeye çekiniyorum.
Ama biliyorum üzgün olmalı;
Çünkü bana bugün çiçek yolladı.

Bugün bana çiçek geldi.
Bugün özel bir gündü. Cenaze törenimin olduğu gündü.
Dün gece sonunda beni öldürdü.
Öldürene kadar tartaklayıp, dövdü.
Eğer onu terk edebilecek kadar cesaret toplayabilmiş olsaydım,
Bugün bu çiçekleri almış olmayacaktım.

-paulette kelly-